

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

38. szám.

Debrecen, 1926 szeptember 18.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A chicagói eucharistikus kongresszus fináléja.

Eleddig még talán a chicagói eucharistikus kongresszus volt a történelemben a legóriásibb arányú s egyben legképrázatosabb tüntetés a római katolicizmus világoralmi eszméje mellett. Egymillió ember gyűlt össze erre a kongresszusra, ahová a föld 34 különböző nemzete küldte el képviselőit. Körülbelül 12 bíboros, 500 püspök, 3–5000 pap volt köztük, a földgolyó minden pontjáról. A vendég bíborosokat New-Yorktól Chicagoig és vissza különvonat szállította, amelynek minden egyes szalonkocsija egy-egy bíborosnak szállásául és kényelmére szolgált, külön fogadó-, háló- és könyvtárszobával, fürdőhelyiséggel, gépiróval és borbélllyal. A kardinális-vörösre festett és lakkozott szalonkocsik mindenikére rá volt írva kívül az illető bíboros neve, bent minden felszerelési tárgyán a kezdőbetűi... Használat után az egész különvonatot ereklyeképpen múzeumba tették. A kongresszus főrendezőjének, a kiváló szervező talentumú Muudelein chicagói bíborosnak a nevére pedig utcát neveztek el Chicago városában. Erre többek közt már csak azért is nyilván rászolgált, mert a kongresszusra egy olyan 62,000 (hatvankétezer) főnyi gyermek-énekkart szervezett, amelyről maga büszkén emlegette, hogy annál különbnek már csak az angyalok karát hajlandó elismerni.

Északamerikának s különösen Chicagonak protestáns többségű lakossága, élén Coolidge elnökkel, igen nobiles udvariassággal és vendégszeretettel fogadta a kongresszust. Egyes chicagói protestáns felekezetek egészen odáig elmentek állítólag, hogy még a templomaikat is megnyitották a kongresszusi összejövetelek, sőt misék és egyéb istentiszteletek (?) céljaira. Ennek a nagy gavallériának, az északamerikai szellemben mélyen benne gyökerező hagyományos tolerantián kívül valószínűleg az a törekvés is egyik rugója volt, hogy meg akarták mutatni, mennyivel sikeresebb eucharistikus kongresszust lehet rendezni a *protestáns* Egyesült

Allamokban, mint — mondjuk — a tőszomszédas és színültig *pápista* hitű Mexicóban! Mert, hogy a mexicóiak ugyanez időtájban nem küldtek volna különvonatot a vendégkardinálisok elé, az egészen bizonyos. Ami vonatjuk volt e tájban egyházi célokra, azon a saját papjaikat szállították a határukon — kifelé.

Azonban nem kell azt gondolni, hogy a protestáns Amerikának ez a, bizonyos tényekben még túlzottnak is mondható, udvariassága egyszersmind rajongó lelkesedésnek és — ahogyan egyes katolikus apológéták szeretik kifejezni — „titkolt honvágynak“ is lett volna a jele a katolicizmus iránt és után. Északamerika protestáns polgársága tisztában van azzal, hogy minden római katolikus egyházi és társadalmi megmozdulásnak és szervezkedésnek szükségképpen van politikai kihatása is. A római katolicizmusnál ugyanis az élni akarás egyet jelent az uralkodni-akarással. Ahol egyszer a hiveit egyházilag és társadalmilag beszervezte és csatarendbe állította, ott szükségképpen megjelenik a helyi és az országos politika porondján is és minél korlátlanabb érvényesülésre tör. Ilyen törekvések az Unió egyes államaiban, megyéiben és városaiban már jó ideje megfigyelhetők s most természetesen az eucharistikus kongresszus nagy külsőleges tömegsikerétől bátorítva, még merészebben lépnek föl. Az öntudatos protestáns polgárság persze úgy vallási, mint politikai szempontból nyugtalanul szemléli e törekvéseket s energikusan száll szembe velük, ahol csak szükségét látja. Az ilyen szembekerülések természetesen ritkán esnek meg kölcsönös túlzások és igazságtalanságok nélkül, amiből sokszor olyan érdekes nyilatkozatok és eldurvult jelenségek következnek, amelyek egészen más színben mutatják az északamerikai felekezetközi viszonyokat, mint az eucharistikus kongresszus körüli udvariaskodás tényei.

Az egyik legszomorúbb igazolását ennek az a kínos és tragikus eset adta meg mostanában, amely érthetőleg felizgatta s ezután talán még jobban fel fogja izgatni az Uniónak úgy *protestáns*, mint katolikus közvéleményét.

Norris, fortworth-i (Texas) baptista lelkipásztor, Amerika egyik legeredetibb népszónoka, heves és nem kevésbé demagóg hangú, bár helyel-közzel igazán talpraesett és megkapó beszéd-sorozatban hívta föl hallgatóinak és lapja olvasóinak figyelmét az eucharisztikus kongresszus kapcsán a római veszélyre. „*Ugyanazon ég alatt nincs hely — mondá — az Egyesült-Államok alkotmánya, meg a pápai csalatkozhatatlanság dogmája számára*”. „Ne legyetek olyan vakok, Amerika protestánsai, mint a Kentucky-i barlangak mammuthja!” „Protestáns lelkipásztorok, álljatok a hátulso lábatokra és prédikáljatok” — stb. stb. Mondani sem kell, hogy az ilyen hangnemben tartott prédikációk útján Norris tiszteletes tömeges népszerűsége teit szert a protestánsok soraiban és tömeges gyűlöletet fakasztott föl katolikus részről. Egy nap azután azt történt, hogy Norrist a dolgozószobájában egy ember — állítólag egy titkos katolikus szervezet kiküldötte — megtámadta. Norris azonban, elveihöz hiven, „a hátulso lábára állott” és utoljára is lelötte támadóját. Azóta pedig erősebben prédikál Róma ellen, mint valaha s a népszerűsége még jobban megnövekedett.

Teljesen egyetértünk azokkal a komoly amerikai református egyházi lapokkal (Presbyterian Advance, Reformed Church Messenger), amelyek e szomorú esetért elsősorban magát Norrist teszik felelőssé, részint a keresztyén kathedra méltóságához nem illő, gyűlöletet szító és terjesztő, demagóg prédikációi miatt, részint és főképp meg amiatt, mert a támadója állítólag teljesen fegyvertelen volt, ő viszont nem is egy, de négy lövést adott le rá, míg leterítette. Ez a vérontás, akármennyire „önvédelemből” történt is, csak magának Norrisnak használt, nem pedig az Evangélium és a Jézus Krisztus igaz és tiszta ügyének. Azonban másfelől az is bizonyos, hogy az ilyen sajnálatos és szégyenletes kirobbanásokhoz mindig egy megfelelő lelki és erkölcsi atmoszféra szükséges. Ennek az atmoszféranak a megeremtésén pedig a chicagói eucharisztikus kongresszus nagy tömegfelhajtása is dolgozott — s talán erősebben és eredményesebben, mint akármely más tényező. Az ilyen atmoszférában aztán utoljára nemcsak revolverek sülnék el szinte meguktól, hanem még a kapanyél is...

Egy másik, többségében római katolikus ország egyik felelős államférfiaról csak mostanában olvastunk afféle — még hozzá nem is egyházi, hanem politikai gyűlésen elejtett — kijelentést, hogy „*jobb, ha egy ország egy hiten van, mert az egyhitű ország az erős; de ha egyszer már... stb. stb.*” Hát az bizonyos, hogy az ilyen nyilatkozatok *önmagukban* — annál inkább a „de ha egyszer már”-féle toldásokkal — nem tekinthetők izgatónak és gyűlöletet hirdetőnek (mint ahogy bizonyosan a chicagói kongresszuson sem hangozott el egyetlen, *önmagában* ilyennek tekinthető beszéd, vagy nyi-

latkozás sem). De azért, ha majd jövő esztendői Úrnapja után azt fogjuk olvasni, hogy a körmeneteken a pofonok egész sortúze cserdült el az illető országban az Isten nagyobb dicsőségére, érdemes lesz visszagondolni erre az ezidén elhangzott *felelős* nyilatkozatra és megkeresni a kettő közt az atmoszférikus összefüggést.

R. I.

Meghívó

Országos Református Presbiteri Tanácskozásra.

Az Országos Református Lelkész Egyesület ezidei közgyűlése elhatározta, hogy az ország református gyülekezeteinek presbiterit tanácskozásra hívja össze. Illendőnek, szükségesnek, hasznosnak és jónak látszik összegyülekezni évenként egy-egy testvéri találkozón azoknak, akiknek elsőrenden joga és kötelessége építeni egyházunk védőfalait, erősíteni lelkét, alkotmányát, meghányi-vetni bajainkat és kitalálni azok okát és orvosságát.

Még ha nem volnának bajaink, akkor is idvességos volna szentek egyességékepen egybeseregleni a presbitereknek és épülni a közös hitben, kölcsönös szeretetben és hálát adni javaiért a mi megtartó Istenünknek. Az ilyen nehéz időkben, mint a mostaniak, még inkább szükséges. Van javítani való bőven a közerkölcsök romlandó voltán, a kálvinista hit haloványuló állapotán, szegény sorsunkon, ellenség által állandóan támadott kerítéseinken.

Szükséges együttesen nyilvánvalóvá tenni hitbeli hűségünket, sérelmeink közösen átértett fájdalmát, jogunkhoz való ragaszkodásunkat, készségünket a harcra minden ellen, ami evangéliumi tiszta szent hitünkre és magyar nemzeti egységünk csendes, békességos épületére veti idegennek szolgáló kezét.

Hivom tehát az Országos Református Lelkész Egyesület nevében, mint annak elnöke, minden presbiteritársaimat az országos tanácskozásra, amelynek helye Debrecen, ideje 1926 október 24; programja pedig alább következik.

Debrecen, 1926 szeptember 8.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
az ORLE elnöke.

TUDNIVALÓK

a debreceni Országos Református Presbiteri Tanácskozáshoz.

Az országos presbiteri tanácskozáson résztvenni óhajtok ebbeli szándékukat legkésőbb **október 10-ig** jelentsék be illetékes presbiteriumuk, illetve lelkipásztoruk által Dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató (Debrecen, Kollégium) címére.

A jelentkezéssel együtt minden egyes résztvevő húszezer korona jelentkezési díjat küldjön be, mert nélkülül a jelentkezést nem vesszük figyelembe. Ha a jelentkező a tanácskozásra nem jön el, jelentkezési díját a kálvineumi árvaházak javára adjuk.

Tekintettel a nehéz lakásviszonyokra, kívánatos, hogy a vendégek 24-én reggel érkezzenek és csak kivételes esetben és külön jelentkezésre vállalhatjuk az ideiglenesen berendezett tömegszálláson az elszállásolást. Az illetők költségére vendéglői szállásról gondoskodunk. Épen ezért a meghívóval egyidejűleg küldött jelentkezési íven mindenki jelezze, hogy óhajta-e tömegszállást, vagy szállodai elhelyezkedést? Október 10-én túl jelentkezők részére szállást egyáltalán nem biztosíthatunk.

A presbiteri tanácskozás sorrendje:

9 órakor ünnepélyes istentisztelet. Prédikál dr. Baltazár Dezső püspök.

10 órakor ünnepség a Boeskay-szobornál és a Gályarabok emlékoszlopánál (két rövid szónoklat).

11 órakor Debrecen református ifjúsága a Nagytemplomnál elvonul a presbiterok serege előtt. E felvonuláshoz végül csatlakoznak a presbiterok is és elvonulnak a Kossuth-utcai templomba, ahol országos presbiteri nagygyűlés.

Megnyitás.

Deklarációk: 1. A hithűségről. 2. A gályarabokról. 3. Boeskay-, Bethlen-, Rákócziakról. 4. A magyar hazáról. 5. Egy református irodalmi és tudományos központi szervezet szükségéről. 6. Egy református központi segítő pénztárról. 7. Az Országos Református Jóléti Társulatról. 8. Református Árvaházak szervezéséről. 9. A református sajtó támogatásáról. 10. A református országos presbiteri tanácskozások rendezéséről.

A presbiteri nagygyűlés ideje alatt a Nagytemplomba visszatért ifjúság istentiszteletet tart.

Délben Debrecen város ebédje. (Hivatalos felköszöntők.)

Ebéd után 3 órakor a Debrecenben maradó presbiterok részére kalauzok állanak rendelkezésre, akik megmutogatják a Kollégiumot, a Rákóczi-harangot, az egyetemi klinikai telepet, általában Debrecennek történelmi emlékeit és nevezetességeit.

Este félnyolckor a debreceni egyház ad vacsorát. Vacsorát csak azok számára készítünk, akik október 10-éig részvételüket a jelentkezési íven bejelentik.

A megállapított határidőig jelentkezők október 20-áig megkapják kedvezményes úti igazolványukat és a teljes programot.

Atyafiságos szeretettel az Országos Református Lelkész Egyesület megbízásából

Debrecen, 1926 szeptember 13.

Dr. Erdős Károly,
titkár

Külföld

Az úgynevezett „szabadgondolkodás” szocialista bírálata. A württembergi szocialisták lapjában Heymann Berthold, Württemberg állam volt szocialista kultuszminisztere, meglepően érdekes fejtegetésekben bírálja azt a dogmatikusan megrögzött nézetet, amely szerint a szocializmusnak karöltve kell járni az ú. n. „szabadgondolkodással”, tehát gyakorlatilag egyház- és vallásellenesnek kell lennie. „Ennek az egész felfogási módnak az alaphibája — úgy mond a szocialista exminiszter — a vallás fogalmának szüklátókörű értelmezésében rejlik. Marx Károlynak azt a tételét szokták erre idézni, amely szerint a vallás nem egyéb, mint törekvés a népek illuzórius boldogságára. Ez a meghatározás kétségtelenül elégtelen és nem kimerítő. Hihető-e, hogy a szellemi küzdelmet folytató emberek között éppen a legjavanak az a forró vágyakozása, hogy a maga személyes élete tartalmát a Végtelenbe, a Lét ősalapjába taglalja bele — hogy ez a vágyakozás egyszerre kihülne és kiapadna akkor, hogyha valamikor az embereknek egymásközi szociális kapcsolatai szerencsésebben alakulnának, mint amilyenek mai napság? Ezt föltenni annyi volna, mint az ember lelki életét igen alacsonyra becsülni s olyan függő viszonyba juttatni a gyomra megtöltésével, amelyet csaknem (így!) méltatlannak nevezhetnénk... Az államnak az a föladata, hogy polgárai számára biztosítsa a lelkiismereti szabadságot — tehát biztosítsa azt a valláshoz ragaszkodók számára is. Ezért egy olyan politikai pártnak, amely ezt az állami feladatot elismeri, nem lehet feladata a vallások, vagy ezeknek szervezeti kifejezésformái, az egyházak elleni küzdelem. Egy ilyen küzdelemnek a látszatát pedig mindenestre föl lehet kelteni azzal, hogyha a szocializmusnak az *evilági élet ésszerű alakítására* való törekvése összevegyül a „szabadgondolkodás”-nak a vallások és az egyházak *másvilági hite* ellen vívott harcával. Hogy ezt a harcot így vagy amúgy folytatják-e, ahhoz a szociáldemokráciának, mint pártnak semmi köze sincsen. Ellenben szükséges határozottan tiltakozni az ellen, hogy a szocialista pártnak vagy szerveinek tekintélye kihasználtsék ennek a harcnak a céljaira. Aki az egyházakból való kilépés érdekében agitálni akar, az tegye azt olyan indokolással, amelyen éppen tetszik neki — *azonban tárgyilag hamis és ezért alaptalan beszéd, hogy bárkinek is azért kellene az egyházából kilépnie, mert szocialista és mert a tudatossá váló szocializmus nem volna egyéb, mint a szabadgondolkodás kritikai természet szemléletének az eredménye.* Ez az egyoldalú és fölényeskedő felfogás nem méltányolná azt az erős erkölcsi ösztönt, amelyből a mindenkor szocializmus fakad”. Elvileg csakugyan tisztára így áll a dolog — és ezt nekünk, egyházi részen

sem volna szabad soha elfelejtenünk: — bármilyen tájékozott isten-, vallás- és egyházelleneséget tanúsít a szociáldemokrácia s méginkább a kommunizmus a *gyakorlatban*, magának a szociálistizmus *eszméjének és ügyének* sokkal több — végtelenül több — köze van az Isten országa örökifjú profétikus és messiási eszméjéhez, mint a materializmus megvéthet dogmáihoz. *ri.*

Az orosz „élő egyház”, amely az orthodox egyházból kiszakadván, a szovjetek pártfogását élvezi, nemrég állapította meg új hitvallását, amelynek egyes részletei következőképpen hangzanak: „Hiszek egy nagy Hatalomban, amely teremtette a mennyet és a földet... Hiszek ama nagy istenemberében, akit Jézus Krisztusnak hívnak, aki egészen természetes és emberi módon született Szűz Máriától [így!]... akit keresztfára feszítettek és akit az emberek istenítettek és a mennybe emeltek. Hiszek az emberiség Szellemében, amely egy Egyházban öltött testet... Hiszek az emberi szellemnek, az ész szellemének jövő életében...” Nehéz eldönteni, hogy egy ilyen hitvallásban mennyi az „élet” és mennyi az alkalmazkodás. *ri.*

Irodalom

Sylvester Bibliai Kézikönyve. Összeállította Czeglédy Sándor. I. kötet. Az ó-szövetségi szent irodalom. Tahitótfalu 1926. Sylvester kiadás. Kis 8°, 182 lap. — Várva-várt ajándékul a magyar református bibliaolvasók számára végre megjelent e nagyszabásúnak ígérkező mű első kötete, amelyet, úgy halljuk, gyors egymásutánban fog követni a többi három. A jelen első kötet teljesen megfelel céljának: az ószövetségi szentirodalomba való bevezetést a leg egyszerűbb hívő által is megemészthető irodalmi formában, de a legalaposabb tudományossággal és a Czeglédy Sándor minden írását olyannyira jellemző sugaras lélekkel és kedves folymatossággal oldja meg. Nincs az egész kötetben egyetlenegy nehézkes mondat, doctrinaire kifejezés. Irodalomtörténeti és kritikai felfogása helyenként szerintünk túlzottan konzervatív ugyan, de ha valahol, ilyen természetű és célú műben van helyt ilyen tekintetben az óvatosság. Már ez a kötet is, méginkább majd a teljes mű, hatalmas lendületet fog adni református egyházunkban az építő bibliatanulmányozásnak s egyben hatalmas gát lesz annak szektárius félresikamlása ellen. *ri.*

Virágoskert címmel rendkívül ügyes, bájos és izléses kiállítású, pompásan illusztrált református gyermeklap indult meg a *Sylvester-nyomda* jó márkájú kiadásában. Régen érzett, nagy hiányt pótol s első számának igen sikerült tartalmából és formájából ítélve, szülőknek, tanítóknak, vasárnapi iskolai munkásoknak áldott munkatársául, református anyaszentegyházunk jövőjének hivatott finomkezü építőjéül

ígérkezik. Hetenként jelenik meg, nyolc oldalon. Képes Gyermeknaptára már szeptember hó 26-ikára megjelenik, a lap második számával együtt. Ez a, Márton Lajos festőművész gyönyörű négyszínnyomatú borítékjával ellátott, 100 lapos, gazdag tartalmú gyermeknaptár gyermekirodalmunk nagy eseménye lesz. Mindenki díjtalanul megkapja, aki a Virágoskertre 30,000 K-val félévre előfizet. Levelet, előfizetési díjat erre a címre kell küldeni: *Virágoskert szerkesztősége és kiadóhivatala, Tahitótfalu.* — A lehető legmelegebben ajánljuk. *ri.*

Különlélek

H. Colijn, Hollandia volt miniszterelnöke, budapesti tartózkodása után szeptember 14-én, este Debrecenbe érkezett Klebelsberg Kunó kultuszminiszter és Tóth Lajos államtitkár társaságában. A neves vendég fogadtatása ünnepélyes keretek között folyt le. A pályaudvaron az egyházkerület nevében dr. Lencz Géza egyetemi tanár, prorektor, a debreceni egyház részéről Szele György h. lelkészelnök mondottak üdvözlő beszédet, míg Papp Kató a Hollandiában gondozott gyermekek nevében virágscokrot adott át a Hollandiában kinnt volt gyermekek nagyszámú serege részvétele mellett. 15-én délután H. Colijn a Kossuth-utcai református templomban tartott előadást a „Kálvinizmus, mint világpolitika” címen, melyet dr. Sebestyén Jenő budapesti theologiai tanár tolmácsolt. Ez alkalommal dr. Baltazár Dezső tartott üdvözlő beszédet a Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete nevében, dr. Lencz Géza egyetemi tanár tolmácsolásával. Szerdán este a „Bika” disztermében az előkelő vendég részére nagy társas vacsora volt, melyen nagy számmal vett részt Debrecen intelligens közönsége.

Tanévmegegyezés. Az iskolák tanévnyitói istentisztelete szeptember 15-én ment végbe. A debreceni református elemi iskolák évnyitói istentisztelete 8 órakor volt az összes református templomokban, a Kollégium tanévnyitói ünnepélye d. e. 10 órakor volt a Nagytemplomban, ahol dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató mondott magas szárnyalású imát és a Kollégium imatermében, ahol Karai Sándor kollégiumi igazgató tartott nagyhatású beszédet, melyre Baltazár Dezső püspök és dr. Csürös Ferenc városi tanácsos válaszoltak. A református leánynevelő-intézet istentisztelete d. e. 10 órakor folyt le a Kossuth-utcai templomban. Isten áldása legyen az új iskolai esztendőn, a tanárokon és a növendékeken egyaránt.

Lelkész- és tanítóválasztás. A bori lelkészi állásra egyhangúlag történt meghívással Veress Lászlót, a császári kántor-tanítói állásra pedig Tóth Béla szomádi tanítót választották meg. Legyen áldás és kegyelem Istentől munkásságukon.

Harangszentelés Kunágotán. Vasárnap avatta fel dr. Baltazár Dezső püspök a kunágotai református egyház három új harangját és orgonáját, amelyet C. Veres János kunágotai református egyháztags és felesége ajándékoztak az egyháznak. A délelőtti istentiszteleten Szabó Béla mezőhegyesi — volt kunágotai — lelkész imádkozott, Harsányi Pál esperes prédikált, a püspök pedig úrvacsorát osztott. Este a Leánykálvineum javára volt műsoros ünnepély, ahol megnyitó beszédet dr. Baltazár Dezső püspök és Harsányi Pál esperes mondtak, míg Baja Mihály debreceni lelkész költeményeiből olvasott fel. Az ünnepély minden részletében igen szépen sikerült. Adja az Isten, hogy az új harangok hirdessék minden időben az Ő dicsőségét. Püspökünket a községben két diadalkapu várta s a szépen megújított templom előtt Ivanics Bertalan lelkész üdvözölte, kinek magyar ruhába öltözött neje pedig virágbokrétát adott a püspöknek. Ugyanitt tisztelgett a csinosan egyenruházott és kiváló fegyelmet tanusító levente-csapat. Majd a lelkési lakáson a községi előljáróság, a római katolikus plébános és egyházi előljáróság, a tanítótestület és az izraelita hitközség üdvözölte a püspököt, ki minden üdvözlésre meleg szavakkal válaszolt, hazafiságra s vallási békére buzdítva a határszéli népes, fejlődő s vagyonos község lakosságát.

A Baltazár-amerikai alapítványból a lelkészeknek adandó kölcsön tekintetében a gondnokság úgy határozott, hogy egy-egy folyamodó 5 millió koronánál többet nem kaphat, mert korlátolt összeg áll rendelkezésre.

Benkő Lajos 50 éves lelkési jubileuma és aranylakodalma. Hajdunánás kiváló lelképásztort, Benkő Lajost 50 esztendővel ezelőtt választotta meg, mint zilahi gimn. h. tanárt, rendes lelkészévé a báró Wesselényiek ősi fészkeének, a messze híres Hadadnak református egyháza. Tudománya és szónoki képessége egyaránt kiemelte őt az átlagos emberek közül. Három és fél éven át tanult külföldön és a zürichi és utrechti egyetemeken. Néhány hónappal azután, hogy elfoglalta lelkési hivatalát, mindvégig boldog és kitűnő gyermekekkel megáldott házasságra lépett szerető hitvesével, aki a családnak ma is életető lelke. Ennek a nevezetes évfordulónak kettős ünnepét ülte meg szeptember 12-én a hajdunási református egyház, mely a jubiléus férfiút 1889-ben egyhangúlag választotta meg és hozta el Hadadról lelkészévé. Az ünnepelt az őt jellemző szerénységnél és puritán lelkületénél fogva csak szűk körben óhajtoita a jubileumot megülni, de nem hátríthatta el magát az a szeretetből fakadó tiszteletet, hogy abban egyháza és városa is a legnagyobb melegséggel részt ne vegyen. Az ünnepély a templomban istentisztelettel kezdődött. Márk Imre, a hajdunánási főgimnázium lelkési képeztetésű igazgatója tartott hatásos imádságot és be-

szédet II. Tim. IV. 7—8. v. alapján, előadván az igazi lelképásztor hivatását s ebből folyólag az ünnepelt lelkési működését és érdemeit. Ezután a lelkészlakon megjelentek az ünnepelt előtt a tisztelgő küldöttségek és sorban üdvözölték őt. Az egyháztanács üdvözlését és jókívánságait Király Sándor tanár s egyházi jegyző, a városét dr. Pénzes Mihály polgármester, a főgimnáziumét Márk Imre, a tanítói karét a testület elnöke, a római kath. egyházét a plébános tolmácsolták. Ezeket a jubiléus néhány megható szóval köszönte meg, gyermekei és az egész család nevében pedig dr. Benkő Géza, vármegyei főügyész mondott a küldöttségeknek együttesen meleg köszönetet. Ezt követte szűk családi körben az aranylakodalmat ülo házaspár megáldása, amelyet szintén Márk Imre végzett könnyekig megható, szép beszéddel és imádsággal. A paróchián közebed zárta be a ritka jubileumi ünnepséget, amelyen sok szép és föl-emelő pohárköszöntőkben éltették az ünnepeli férfiút és házaspárt. Az ünnepély maradandó emlékeül a jubiléus derék három fia: ú. m. dr. Benkő Lajos ceglédi kir. közjegyző, Benkő János nyug. őrnagy Debrecenben és dr. Benkő Géza, Hajdúvármegye főügyésze az ő nevére jelentékeny összegű ösztöndíjalapítványt tettek a hajdunánási főgimnáziumnál, amelyben ők is tanultak.

Dr. Ecsedi István egyetemi m. tanár, a debreceni közművelődési könyvtár igazgatója Kis-Ázsiából tanulmányútról visszatért. Ecsedi tanár igen gazdag és értékes tapasztalatokkal megrakodva tért haza és tanulmányútjának értékes eredményeit tudományos téren fogja felhasználni.

A vallásoktató lelkészek figyelmébe. Az ORLE. ezidei közgyűlése előtt, augusztus hó 27-én a vallásoktató lelkészek is országos értekezletet tartottak Hajdúböszörményben. Ez az értekezlet elhatározta, hogy az ország összes vallásoktató lelkészei belépnek az ORLE-be s megalakítják az ORLE-nek „Vallásoktató lelkészek alosztálya“-t, hogy a vallásoktatás és vallásos nevelés nagy és nemes ügyét minél nagyobb erővel, kitartással és lelkesedéssel vihesék előre. Ügyeinek vezetésére és az ORLE-ben való képviselésére választott elnökből, jegyzőből és pénztárnokból álló vezetőséget. (Elnök: dr. Ferenczy Gyula ny. egyet. tanár, Debrecen, Nyomtató-u. 9. sz. — Jegyző: Kántor József v. o. lelkész, Debrecen Maróthy György-u. 33. szám. — Pénztárnok: Siposs Imre központi lelkési hiv. vezető, Debrecen, Kálvin-tér 17. sz.) Ugyanez az értekezlet a vallásoktató lelkészek anyagi helyzetének javítása és biztos alapokra helyezése, jogainak kiterjesztése, szolgálati viszonyának szabályozása végett, úgyszintén a tankönyvek kiadása ügyében törvényjavaslatokat terjesztett fel az ORLE. által a Zsinathoz, kérve az ORLE. tagjait, hogy ezeknek törvényes biztosításáig is igyekezzenek a vallásos neve-

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

lést előmozdítani. Kimondta az értekezlet azt is, hogy a mai nehéz viszonyok közt saját magunkon is segíteni akarván, létesít egy „segélyalap”-ot, amelynek növelésére minden tag befizet évenként legalább 50.000 koronát és emellett tanítványai között gyűjtést indít e célra. A gyűjtés vezetésével és a befolyt összegek kezelésével az alosztály vezetőségét bízta meg az értekezlet. Ezek alapján kéri az alosztály vezetősége az ország összes vallásoktató lelkészeit, hogy az ORLE. tagsági díjat (1 évre 170.000 K) és a segélyalapra 50.000 K-át mielőbb küldjenek be a pénztárnok címére. Akik ezt most nem tudják megtenni, a címüket legalább okvetlen küldjék be a jegyző címére, hogy ismerjük tagjainkat s a gyűjtő-íveket is elküldhessük részükre. Kérjük a kerületi megbízottakat is (Szabó Miklós, Budapest, Gáti Ferenc Veszprém, Fekete Gusztáv Derecske, Bodnár László Miskolc), hogy küldjék be kerületükből sürgősen a jegyző címére azon kollégáik neveit, akik az értekezleten jelen nem voltak. (K. I.)

Márk Endre kollégiumi és egyházkerületi ügyész, a komlódtótfalui egyház disztagja, nevezett egyháznak beszerzés alatt levő két harangjára egymillió koronát adományozott. Több ízben megnyilvánult jótékonyága nemes szívre vall s e kis egyház háláját és tiszteletét növeli. Komlódtótfalu, 1926 szeptember 14. *Kósa Zsigmond*, ref. lelkész.

A **budapesti egyház** 400 millió költséggel renováltatta a Kálvin-téri templomot, amely már annyira elkészült, hogy dr. Ravasz László püspök fel is szentelhetné ünnepélyes istentisztelet keretében. A templomot ezalkalommal is zsúfolásig megtöltötte a gyülekezet.

Meghívó. Az alsószabolcs—hajdúvidéki református egyházmegyei tanítóegyesület 1926 október 12-én, délelőtt 9 órakor tartja Hajdúszoboszlón a központi református elemi népiskola emeleti dísztermében évi rendes közgyűlését.

Negyvenéves lelkészi jubileum. Lélekemelő, meleg ünnepség folyt le vasárnap Nyírbátorban.

Szabó Lajos esperes 40 éves lelkészi jubileumát ünnepelte Szabolcs vármegye és Nyírbátor közönsége. Az ünnepély d. e. fél 10 órakor istentisztelettel kezdődött a református templomban. Szabó Lajos mája után Görömbey Péter nagykállói esperes mondott ünnepi beszédet. Háromnegyed 11 órakor a templomban a presbitérium diszközgyűlése volt, amelyen az egyház ajándékát: bibliát és díszes palástot Molnár Sándor hitoktató lelkész nyújtotta át a presbitérium nevében. Az egyházkerület részéről dr. Baltazár Dezső püspök képviselőjében dr. Lencz Géza tartott üdvözlő beszédet. A presbitéri gyűlés után a község háza nagytermében diszközgyűlés volt és ennek során Heiser Mihály római kath. lelkész mondott alkalmi beszédet, átnyújtva Nyírbátor község részéről a díszpolgárrá választó oklevelet. Délben az ünnepelt tiszteletére bankett volt. Délután pedig a templomban a Nőegylet rendezett vallásos ünnepélyt igen nagy érdeklődés mellett. Az Isten áldása kísérje további működésében is hű szolgáját, hogy sáfárkodhasson Isten dicsőségére és anyaszentegyházunk érdekében még sokáig.

Lapunk előző számának első cikkében több értelmzavaró sajtóhiba maradt. Így a 388-ik oldalon, a 2-ik bekezdésben, ahol a „keresztény” és „keresztény” mint különbözőségek vannak szembeállítva, az olvasható, hogy a keresztényen vallás hívei kezében a kereszt ütőlegyver lett. Itt a szó ebben a formában lett volna szedendő: „keresztény”. Az ezt követő bekezdés második sorában „külsőségeket” helyett „különbségeket” van szedve. A cikk utolsó bekezdésében pedig ehelyett: „szentséges isteni életéből” ez áll: szentséget, isteni életéből... aminek persze így nincs értelme.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:

Dr. KUN BÉLA.

A nagylétai polgári iskola református számtanszakos állásra pályázatot hirdet. Pályázatok Radó József református lelkész címére küldendők Nagylétára (Bihar megye).

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:
13-35.

14-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:
13-35.

MAGYAR RUHAIPAR
DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN
PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) **szerezhetők be.**

Pályázat.

A debreceni református leányközépiskola igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy latin—történet—szakos rendes tanári tanszékre. A megválasztandó tanár javadalma egyenlő az ugyanolyan fizetési osztályban levő állami tanárokéval. Pályázhatnak református vallású tanárok — nők és férfiak —, akik okmányokkal tartoznak igazolni képesítésüket, életkorukat, családi és egészségi állapotukat, eddigi működésüket és a forradalmak alatt tanúsított magtartásukat. A pályázók kérvényüket a debreceni református leányközépiskola igazgatótanácsához címezve a debreceni református leányközépiskola igazgatóságához nyújtják be folyó év október 15-ig. Az állás azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1926 szeptember hó 15.

Szele György,
azi igazgatótanács elnöke.

Konez Aurélné,
igazgató.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betöréses-lopás-, szá litmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

23—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltó ágos egyházkerületi E nőkséggel történt megálapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

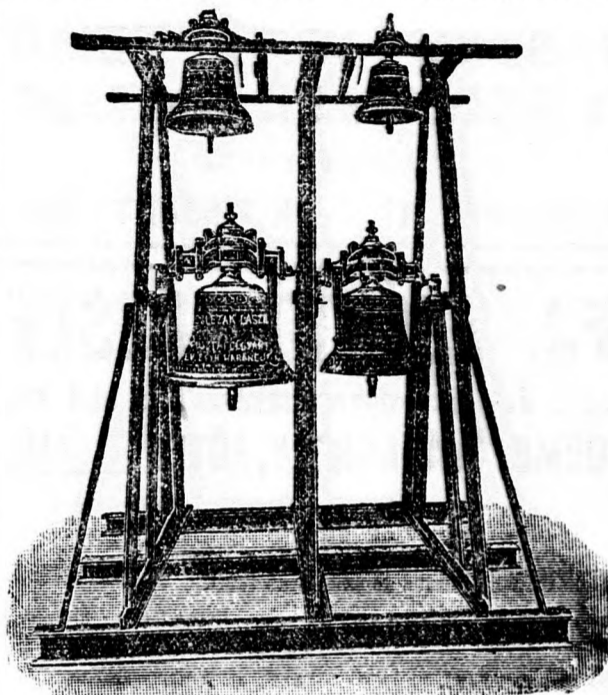
Debreczeni István
órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításokon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevelével és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

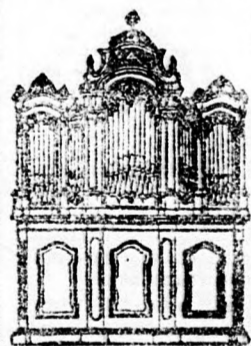
FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szakszerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék esküdt költségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831. 2—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJÁTI HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélyszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáiért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s. lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és megalégedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözlettel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztünk.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Eröss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagyerkeskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT könyvujdonságok:

Gyülvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	„	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	„	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsanna	„	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	„	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	„	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	„	25,000.—
„ „ Megszólalnak a kövek	„	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	„	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	„	50,000.—
„ „ Az Újszövetség	„	65,000.—
„ „ A magyar biblia története	„	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	„	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felén	„	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	„	100,000.—
„ „ Mennyei nász-dal	„	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	„	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	„	125,000.—
Victor Gabriella: A patoki vár gyöngye	„	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: Uray Sándor, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol?	K	5,000.—
2. „ — Nők az egyházban	„	6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről	„	6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—Idegenben (két kis elbeszélés)	„	5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	„	4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista bűjtöt tart	„	4,000.—
7. „ — Nagy Jóska tenyerest kapott	„	4,000.—
8. „ Fekete János: Életiskola	„	4,000.—
9. „ Solymosi József: Két világ	„	5,000.—
10. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	„	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

Bészler—Székely: Krisztus Legendák I—II.	K	75,000.—
Dr. Boldizsár K.: Bocskai koronája	„	10,000.—
Harsányi Gusztáv: Töredekek egy magyar reform. lelkész hányatott életéből	„	35,000.—
Héger Flóris: Irodalmi szemelvények	„	75,000.—
Révész I.: Kálvin élete és a kálvinizmus	„	30,000.—
S. Szabó József: A debreceni Református Kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 1549—1925-ig	„	40,000.—

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ♦